

Byla C-152/20

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2020 m. kovo 30 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunalul Mureș (Rumunija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. spalio 1 d.

Ieškovai:

DG

EH

Atsakovė:

SC Gruber Logistics SRL

Pagrindinės bylos dalykas

Ieškinys, kuriuo ieškovai DG ir EH (samdomi darbuotojai) prašo *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas, Rumunija) priteisti iš atsakovės *SC Gruber Logistics SRL* (darbdavės) tam tikras pinigines skolas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas

2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma I“) 3 ir 8 straipsnių aiškinimas

Prejudiciniai klausimai

1) Ar 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad dėl individualiai darbo

sutarčiai taikytinos teisės pasirinkimo atmetama galimybė taikyti valstybės, kurioje darbuotojas įprastai atliko darbą, teisę, ar taip, kad dėl taikytinos teisės pasirinkimo atmetama galimybė taikyti šio reglamento 8 straipsnio 1 dalies antrą sakinį?

2) Ar 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybėje, kurioje darbuotojas įprastai atliko darbą, taikomas minimalus darbo užmokestis yra teisė, jam suteikiama pagal „nuostat[as], nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal teisę, kuri nepasirinkus teisės būtų taikoma“, kaip tai suprantama pagal reglamento 8 straipsnio 1 dalies antrą sakinį?

3) Ar 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 3 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama Rumunijos darbo kodekso nuostatų nurodymą individualioje darbo sutartyje laikyti prilygstančiu Rumunijos teisės pasirinkimui, kai Rumunijoje žinoma, kad įstatymuose yra nustatyta *pareiga* šią taikytinos teisės pasirinkimo sąlygą įtraukti į individualią darbo sutartį? Kitaip tariant, ar 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 3 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos ir praktika, pagal kurias į individualias darbo sutartis *privaloma* įtraukti sąlygą, kad pasirinkta Rumunijos teisė?

Sąjungos teisės nuostatos ir Sąjungos jurisprudencija, kuriomis remiamasi

2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės („Roma I“), 3 straipsnis (Pasirinkimo laisvė) ir 8 straipsnis (Individualios darbo sutartys)

2011 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Koelzsch* (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151)

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos ir reikšminga nacionalinių teismų praktika

Legea Nr. 53/2003 privind Codul muncii (Įstatymas Nr. 53/2003 dėl Darbo kodekso) 111 straipsnis, kuriame apibrėžtas darbo laikas, ir 133 straipsnis, kuriame apibrėžtas poilsio laikas

Legea Nr. 344/2006 privind detaşareo saldaţilor în cadrul prestării de servicii transnaţionale (Įstatymas Nr. 344/2006 dėl darbuotojų komandiravimo tarpvalstybinio paslaugų teikimo tikslais)

1 straipsnis

„Šio įstatymo nuostatos taikomos:

<...>

b) Rumunijoje įsteigtoms įmonėms, kurios pagal tarpvalstybinio paslaugų teikimo sistemą 4 straipsnio 2 dalyje nustatytais sąlygomis komandiruoja su jomis darbo santykiais susijusius samdomus darbuotojus į Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės arba Šveicarijos Konfederacijos teritoriją“.

4 straipsnio 2 dalis

„Šis įstatymas taikomas tiek, kiek 1 dalies b punkte nurodytos įmonės imasi vienos iš šių tarpvalstybinių priemonių:

a) Rumunijos teritorijoje komandiruoja samdomąjį darbuotoją įmonės vardu ir jos nurodymu pagal jį siunčiančios įmonės ir Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės ar Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje veikiančio paslaugų gavėjo sudarytą sutartį, jeigu komandiruotės laikotarpiu samdomąjį darbuotoją ir jį siunčiančią įmonę sieja darbo santykiai;

b) Rumunijos teritorijoje komandiruoja darbuotoją į Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės arba Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje esančiai įmonių grupei priklausančią įstaigą ar įmonę, jeigu komandiruotės laikotarpiu samdomąjį darbuotoją ir jį siunčiančią įmonę sieja darbo santykiai;

c) laikinojo įdarbinimo įmonė perleidžia samdomąjį darbuotoją įmonei laikinojo darbo naudotojai, kuri yra įsteigta arba vykdo veiklą Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės ar Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje, jeigu komandiruotės laikotarpiu samdomąjį darbuotoją ir laikinojo įdarbinimo įmonę sieja darbo santykiai.“

7¹ straipsnis

„Rumunijos teritorijoje įsisteigusių darbdavių darbuotojams, vykdančioms tarptautinio vežimo operacijas, ribotam laikui siunčiamiems dirbti Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės arba Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje, kurie nepriskiriami prie 4 straipsnio 2 dalyje nurodytų atvejų, yra taikomos [Įstatymo Nr. 53/2003 dėl Darbo kodekso], pakartotinai paskelbto su pakeitimais ir papildymais, 43 straipsnio nuostatos ir suteikiamos šio teisės akto 44 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės.“

Ordinul ministrului muncii și protecției social nr. 64/2003 pentru aprobarea modelului-cadru al contractului individual de muncă (Darbo ir socialinės apsaugos ministro įsakymas Nr. 64/2003, kuriuo patvirtinama pavyzdinė individualios darbo sutarties forma), kurio I priedo N punkte numatyta, kad visose Rumunijoje sudaromose individualiose darbo sutartyse privaloma įrašyti tokia sąlyga: „Šias individualios darbo sutarties nuostatas papildo Įstatymo Nr. 53/2003 dėl Darbo kodekso nuostatos.“

Kalbant apie jurisprudenciją, remiamasi 2018 m. gruodžio 18 d. *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas) civilinėje byloje priimtu ir aukštesnės instancijos teismo patvirtintu sprendimu atmesti ieškinį, kuriame buvo prašoma priteisti iš bendrovės darbdavės Austrijoje kelių transporto srityje mokamo minimalaus darbo užmokesčio, į kurį ieškovai turėjo teisę pagal Reglamentą Nr. 593/2008, ir faktiškai gauto darbo užmokesčio skirtumą. *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas) nusprendė, kad šalys pasirinko Rumunijos teisę kaip individualiai darbo sutarčiai taikomą teisę, kad jos buvo sutarusios, jog samdomojo darbuotojo pareigos vykdomos ne konkrečioje darbo vietoje, o nuolat keliaujant, kad samdomasis darbuotojas, be darbo užmokesčio, gauna ir dienpinigius, taip pat kad individualios darbo sutarties šalys ketino joje nustatyti darbo užmokestį Rumunijos lėjomis, o ne Austrijoje mokamą minimalų darbo užmokestį eurai. Taip pat buvo nuspręsta, jog aplinkybių, kad darbo įrankiai (sunkvežimiai) buvo laikomi bendrovės buveinėje Austrijoje, kad vieta, į kurią ieškovas grįždavo atlikęs užduotis, yra Austrijoje, ir kad valstybė, kurioje jis įprastai atliko darbą pagal sutartį, yra Austrija, nepakanka norint atmesti galimybę pasirinkti Rumunijos teisę kaip individualią darbo sutartį reglamentuojančią teisę.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 Ieškinyje nurodyta, kad bendrovė atsakovė įdarbino ieškovus sunkvežimių vairuotojais, vykdančiais veiklą Europos Bendrijos teritorijoje. Jų su atsakove sudarytose individualiose darbo sutartyse nurodyta: „Šias individualios darbo sutarties nuostatas papildė Įstatymo Nr. 53/2003 dėl Darbo kodekso ir padalinio / sektoriaus lygmeniu taikomos kolektyvinės darbo sutarties nuostatos“ ir „Ginčus dėl šios individualios darbo sutarties sudarymo, vykdymo, pakeitimo, sustabdymo ar nutraukimo pagal įstatymus nagrinėja *ratione materiae* ir *ratione loci* kompetentingas teismas“.
- 2 Dėl ieškovų darbo vietos sutartyse buvo nurodyta: „Veikla vykdoma bendrovės autoserviso buveinės / padalinio / kitos organizuotos darbo vietos (skyriuje /biure / dirbtuvėse / atskirtoje dalyje) Oradios savivaldybėje (Rumunija) ir pagal įgaliojimą / komandiruotės įsakymą – klientų, esamų ir būsimų tiekėjų buveinėse ar padaliniuose, bet kokiose vietose šalyje ir užsienyje, kur bus prašoma pristatyti ir transporto priemonę, naudojamą vykdant jo funkcijas, arba bet kurioje kitoje vietoje, kur darbuotojas vykdo vežimo veiklą“.
- 3 Ieškovų individualios darbo sutartys buvo sudarytos rumunų ir italų kalbomis (viena lapo pusė rumunų kalba, kita lapo pusė italų kalba).
- 4 Ieškinyje, kuris buvo pateiktas *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas), konkrečiai buvo prašoma priteisti ieškovams iš atsakovės darbo užmokestį, į kurį jie turi teisę pagal Reglamentą (EB) Nr. 593/2008 (Roma I), t. y. faktiškai gauto darbo užmokesčio ir Italijoje kelių transporto srityje mokamo minimalaus darbo užmokesčio skirtumą, taip pat tryliktoją ir keturioliktoją mėnesinį darbo užmokestį, į kurį jie turėjo teisę pagal Reglamentą (EB) Nr. 593/2008 (Roma I), siejamą su

Italijoje galiojančia logistikos, kelių transporto ir ekspedicijos sektoriuje taikoma kolektyvine darbo sutartimi, kurios sumos perskaičiuojamos taikant mokėjimo dieną galiojančius infliacijos indeksus ir pridėdant nuo kiekvienos taip apskaičiuotos sumos mokėjimo termino mėnesio pabaigos pagal teisės aktuose nustatytą normą apskaičiuotas palūkanas (abiems ieškovams), be to, ieškovui EH priteisti faktiškai gauto darbo užmokesčio ir pagal tą patį reglamentą Vokietijoje mokamo minimalaus darbo užmokesčio skirtumą už laikotarpį, kuriuo jis buvo komandiruotas į Vokietiją.

- 5 Atsakovė *SC Gruber Logistics SRL* pateikė atsiliepimą į ieškinį, kuriame nurodė, kad ieškovai vykdė veiklą dirbdami bendrovėje atsakovėje su Rumunijoje įregistruotais sunkvežimiais ir pagal vadovaujantis Rumunijoje taikomais teisės aktais išduotas transporto licencijas, kad visus nurodymus duodavo bendrovė ir kad darbas buvo organizuojamas Rumunijoje.
- 6 Šiomis aplinkybėmis ieškovų prašymu *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas) nusprendė pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimus dėl Reglamento Nr. 593/2008 3 ir 8 straipsnių išaiškinimo.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 7 Grįsdami prašymą ieškovai tvirtina, kad nors individualios darbo sutartys buvo įregistruotos Rumunijoje, valstybė, kurioje jie įprastai atliko darbą, yra Italija, todėl jie turi teisę į Italijoje nustatytą kelių transporto sektoriuje mokamą minimalų darbo užmokesį, o ne į jiems išmokėtą Rumunijoje nustatytą minimalų darbo užmokesį. Jie taip pat remiasi 2011 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Koelzsch* (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151).
- 8 Ieškovai konkrečiai pažymi, kad vieta, kurioje prasidėdavo vežimo užduočių vykdymas ir iš kurios jie gaudavo nurodymus, buvo Italija, darbo įrankiai, šiuo atveju sunkvežimiai, buvo laikomi Italijos teritorijoje, vietos, į kurias daugiausia buvo gabenamos prekės, ir prekių iškrovimo vietos buvo Italijoje ir vieta, į kurią ieškovai grįždavo atlikę užduotis, yra Italijoje.
- 9 Atsakovė prieštaravo dėl kreipimosi į Teisingumo Teismą; ji mano, kad nėra įvykdytos prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo sąlygos.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 10 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 593/2008 8 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tuo atveju, kai darbuotojas darbo sutartyje nurodytą darbą įprastai atlieka kitoje valstybėje nei ta, kurios teisę aiškiai pasirinko sutarties šalys, nacionalinis teismas, remdamasis šios nuostatos paskutiniu sakiniu, gali netaikyti šalių pasirinktos teisės, jeigu iš visų aplinkybių matyti, jog ši sutartis labiau susijusi su kita valstybe.

- 11 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo nustatyti, ar valstybėje, kurioje darbuotojas įprastai atlieka darbą, taikomas minimalus darbo užmokestis yra teisė, jam suteikiama pagal „nuostat[a]s, nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal teisę, kuri nepasirinkus teisės būtų taikoma“, kaip tai suprantama pagal reglamento 8 straipsnio 1 dalies antrą sakinį.
- 12 Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, darbuotojas gautų toje valstybėje, kurios teisę sutarties šalys aiškiai pasirinko, nustatytą minimalų darbo užmokestį, nors pagal valstybės, su kuria sutartis labiau susijusi, teisę nustatytas minimalus darbo užmokestis būtų didesnis, todėl šiuo atžvilgiu darbuotojui būtų padaryta žala.
- 13 Tačiau teigiamas atsakymas reikštų, kad sutarčiai taikoma dviejų valstybių teisė, t. y. aiškiai pasirinkta teisė ir teisė, kurioje numatytos „nuostatos, nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal teisę, kuri nepasirinkus teisės būtų taikoma“.
- 14 Trečiuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar tai, kad darbdavys naudoja tipinę individualią darbo sutartį, kurios formuluotė iš anksto nustatoma vidaus norminiu aktu ir kurioje būtinai turi būti įrašyta sąlyga, kad sutarčiai taikomos Rumunijos darbo kodekso nuostatos, prilygsta Rumunijos teisės pasirinkimui.
- 15 Jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad tokie nacionalinės teisės aktai ir praktika prieštarauja Reglamento Nr. 593/2008 3 straipsniui, teismas galėtų panaikinti minėtą privalomą sutarties sąlygą dėl taikytinos teisės pasirinkimo.